

Jaarbericht 2023

Natuur en Milieu Gelderland

WAT WE
*samen
bereikt*
HEBBEN

Samen voor een **mooi en duurzaam** Gelderland

natuur · landschap · landbouw · voedsel · omgevingskwaliteit · energie · klimaat

natuur en milieu
federatie **gelderland**

Beste lezer,

Weinig dingen zijn zo veranderlijk als de politiek en het stemgedrag van kiezers. Dat is bedenkelijk, want onze leefomgeving en natuur hebben belang bij een lange termijnvisie en langjarige inzet. Wat is dan een passend antwoord van ons?

Ik heb de wijsheid niet in pacht, maar ik zie wel dat het de kunst is om juist nu die lange termijnvisie in te brengen. Om gestaag te bouwen aan toekomstperspectief. En meer nog dan voorheen te investeren in inspirerende initiatieven met ondernemers en inwoners.

Wij zijn impact-gedreven en willen resultaat behalen. Dan is het krachtig, maar ook simpel-weg het leukst, om te bouwen samen met mensen die net als wij zien dat er opgaven liggen die we niet kunnen negeren. Waarmee we zoeken naar een duurzame koers, klein of groot.

Een prachtig voorbeeld was de natuurinclusieve-landbouw dag half november. Met meer dan 200 deelnemers, waaronder veel boeren, laten we zien dat de beweging groeit voor een natuurinclusieve toekomst van de landbouw. **Met ondernemers die hun hart volgen, durven te experimenteren en hun ervaring delen met collega's.** Een hele dag vol positieve energie.

Daar word ik blij van.

Petra Souwerboeren

Directeur

"Samen bouwen met mensen die net als wij zien dat er opgaven liggen die we niet kunnen negeren."

2023 in cijfers*

Cursussen

14 cursisten

Voedselbosontwerp

17 cursisten

Energie-boswachter

18 deelnemers

sessie Omgevingswet

Inspiratie

6 inspiratiebijeenkomsten
natuurinclusieve landbouw

150 deelnemers

2 excursies
**natuurinclusieve
energietransitie**

125 deelnemers

**Hét groene verkiezings-
debat van Gelderland**
(14 politici, 130 aanwezigen)

**Werkbezoek 18
Statenleden**

aan gezamenlijke
natuurorganisaties

**1e Gelderse
natuurinclusieve
landbouw dag**

200 aanwezigen

**2 Workshop sessies
Ruimtelijke inrichting**

43 deelnemers

Nacht van de Veluwe

voor Veluwegemeenten en recreatieondernemers

Communicatie

• **landelijke en regionale pers over landbouw, stikstof, natuurherstel, verkiezingen, luchtruimherziening, Nacht van de Nacht, energietransitie, rivieren**

Overleg en belangenbehartiging

5x inspraak
Provinciale Staten

20 zienswijzen ingediend,
ongeveer de helft leidt tot
aanpassing van de plannen

Vertegenwoordiger sector
natuur in 5 beleid-ontwikkeltrajecten:
VLGG, perspectief landbouw,
natuur-herstel, omgevingsbeleid
en -verordening

92 **professionele
relaties schreven een
steunbetuiging voor
ons werk**

In uitvoering

31 projecten binnen Platform
natuurinclusieve landbouw

Vliegende start **Gelderse
Biodiversiteitsmonitor**

125 bedrijven en organisaties
verspillen minder voedsel met
Gelderland van Morgen

Start 2 **buurtinitiatieven
voor duurzame warmte**

Initiatiefnemer project Brongebied Grote Wetering;
uitvoering is met eerste aanplant gestart

Lokale ondersteuning inwoners

2 aanvragen toegekend
door ons nieuwe
Fonds Duurzame
lokale initiatieven

63 **adviezen aan inwoners
via onze helpdesk**

4 lokale duurzame energie-initiatieven
helpen starten of doorontwikkelen

Vereniging

• 104 lidorganisaties (+7%) • 582 particuliere leden (+3%)

Missie en visie

Wij staan voor een provincie met een aantrekkelijk landschap, een rijke biodiversiteit en een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier. Voor nu en voor generaties na ons.

Rollen en werkwijze

Wij inspireren mensen, bedrijven en overheden op weg naar een duurzame samenleving. En wij treden op als aanjager, verbinder en als het nodig is als luis in de pels. Onze manier van werken is constructief, kritisch en oplossingsgericht. Het team van medewerkers zet dagelijks de schouders onder onze ambities voor de geformuleerde doelen. Het bestuur ziet erop toe dat dit gebeurt volgens de afspraken in het strategisch plan en het jaarplan. Onze leden houden ons scherp en denken mee over prioriteiten.

Samen

Per thema werken we met diverse partners samen. Wij vervullen een provinciale koepelfunctie voor ruim 100 aangesloten lokale en regionale natuur- en milieuorganisaties. Daarnaast kent de vereniging particuliere leden.

Biodiversiteit, natuur en landschap

Natuur is van groot belang voor een gezond ecosysteem en biodiversiteit. En natuurlijk genieten we als mens ook dagelijks van de mooie natuur. Met groen om ons heen voelen we ons gelukkiger. Wij creëren kansen voor nieuwe natuur en beschermen bestaande natuur.

Het akkoord dat er niet kwam

In het voorjaar van 2023 is door veel partijen getracht een landbouwakkoord te sluiten, met aandacht voor beleid en instrumentarium waarmee de landbouwsector kan bijdragen aan opgaven voor natuur, water en klimaat. **Natuur en Milieu Gelderland zat aan de sectortafel melkvee- en kalverhouderij. Hier is intensief gesproken over grondgebondenheid, mest,**

afzetmarkten en de ambities voor agrarisch natuurbeheer en het Aanvalsplan landschap.

De uitkomst is geschiedenis: partijen kwamen niet tot een akkoord. Helaas is er rond de jaarwisseling nog steeds geen landbouwvisie met beleid van het kabinet en lopen plannen voor het landelijk gebied vertraging op.

Vitaal Landelijk Gebied Gelderland

In juni presenteerden we met de gezamenlijke natuurorganisaties ons verhaal over systeemherstel aan Provinciale Staten: werk in samenhang aan water, bodem, natuur en landbouw en kijk niet alleen naar stikstof of CO₂. Dat levert veerkrachtige natuur en duurzaam landgebruik op. Het bijbehorende werkbezoek vond plaats in november, omdat op de geplande dag in juni het nieuwe provinciebestuur werd

gepresenteerd.

In november organiseerden we ook een bijeenkomst voor onze leden en achterban over de plannen voor het Gelderse landelijk gebied, die in 2024 zullen worden afgerond. Zowel de doelen voor Veluwe, Achterhoek/ Liemers en Rivierengebied als de manier waarop belangstellenden kunnen participeren kwamen aan bod.

Vogel- en bijenbosjes

In een mooie samenwerking met Stichting Landschapsbeheer Gelderland werken we gestaag door aan een groener en biodiverser Gelderland. In Zutphen meldden zich begin 2023 negentien mensen aan voor een vogelbosje. De actie leverde 2700 vierkante meter inheemse besdragende struiken op. Goed voor vogels zoals de kramsvogel en de merel, en tijdens de bloeitijd ook voor bijen en andere insecten. Eind 2023 konden mensen zich in de Achterhoek opgeven voor een soortgelijk project, nu specifiek gericht op voor bijen gunstige struiksoorten.

Een donkere Veluwe met kansen voor recreatie?

Nederland is een van de meest verlichte landen van de wereld. Duisternis is belangrijk voor natuurbescherming en -herstel en ook voor de gezondheid van mensen. Het biedt kansen voor recreatie en regio-marketing door duisternis als kwaliteit van het gebied te bevorderen.

Concreet vervolg

Is een regionale samenwerking mogelijk voor een donkerdere Veluwe? Beleidsmedewerkers, wethouders en ondernemers lieten zich tijdens de Nacht van de Veluwe bij Natuurcentrum Ede op dit thema inspireren. Het leidde tot veel enthousiasme om hier een concreet vervolg aan te geven. Via de regiodeal Veluwe proberen we financiering te krijgen voor een uitgebreidere aanpak van een donkere Veluwe, samen met regionale partners. Deze bijeenkomst organiseerden we in het kader van de jaarlijkse Nacht van de Nacht. Met 41 activiteiten in Gelderland, vier 'verduisterde' gemeenten (Nijmegen, Rheden, Oost-Gelre en Hattem) en ruime media-aandacht voor het thema donkerte wederom een geslaagde editie.

Aanvalsplan Landschap: doelen nu in beleid landelijk gebied

De doelen van dit plan, in september 2022 door Petra Souwerbren en partners van het Deltaplan biodiversiteit aangeboden aan minister Van der Wal, zijn nu opgenomen in het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Dat is een

belangrijk resultaat om aan de slag te kunnen: **in 2030 moet 5 procent van het landelijk gebied bestaan uit landschapselementen zoals hagen, poelen, slootkanten en houtwallen, oplopend tot 10 procent in 2050.** In Gelderland

gaat de opgave over zowel meer landschapselementen als over een beter ecologisch beheer van bestaande elementen. We werken hieraan met het Platform Natuurinclusieve landbouw, met aandacht voor beloning.

Sectoren samenbrengen in brongebied Grote Wetering

Dit is precies waar we goed in zijn: **het samenbrengen en verbinden van verschillende actoren om samen te komen tot toekomstgerichte projecten voor een biodivers en duurzaam gebied.** Samen met de gemeenten Apeldoorn en Voorst werken we aan landschapsversterking in het brongebied van de Grote Wetering tussen Apeldoorn en Deventer. Hiervoor is geld beschikbaar vanuit de regiodeal Veluwe, met als doel te werken aan natuurherstel, recreatie, klimaatadaptatie en duurzame landbouw. We betrekken verschillende stakeholders met diverse - en soms tegenstrijdige - belangen bij het initiatief en maken samen met hen concrete plannen voor de uitvoering.

Energie en klimaat

Energie-opwekking met omgevingskwaliteit

We laten zien hoe je met natuurinclusief ontwerpen zelfs omgevingskwaliteit kan toevoegen aan locaties voor duurzame energie. Daarbij benadrukken wij ook het belang van goed overleg met de omgeving en zoveel mogelijk lokaal eigenaarschap. Dit was de insteek van onze betrokkenheid bij concrete projecten, zoals de windparken Echteld-Lienden en Horst en Telgt, zonneparken in Brummen en Buren en de participatieve ontwikkeling van energietuin De Langenberg bij Zelhem. We organiseren uitwisseling van kennis en ervaring met ontwikkelaars en energiecoöperaties, omwonenden en lokale natuurbeschermers, gemeenten, de provincie en de Wageningen University & Research. Soms - en daar zijn we natuurlijk extra blij mee - zijn ook onze energieboswachters betrokken.

Wij komen op voor een natuurinclusieve energietransitie. Dat betekent dat we pal achter de klimaatdoelen staan. En dat we kijken naar goede inpassing, bescherming en versterking van de natuur, goede participatie en lokaal eigendom.

Energieboswachters

Zeventien Gelderlanders ontvingen in juni hun energieboswachters-certificaat, na afronding van een intensieve training van zeven bijeenkomsten en de uitvoering van een aantal praktijkopdrachten.

De energieboswachters kunnen nu goed geïnformeerd meedenken over locatiekeuze en natuurinclusiviteit bij projecten voor duurzame energie in hun eigen omgeving. Ondertussen zijn enkele energieboswachters van de eerdere cursus al actief aan de slag bij projecten voor duurzame energie in Overbetuwe, Bronckhorst, Lochem en regio Noordoost-Veluwe. Ter inspiratie organiseerden we voor alle energieboswachters twee excursies naar voorbeeldprojecten. In juli naar windpark Deil en natuurgebied 't Broek, met uitleg door coöperatie Betuwewind en Staatsbosbeheer, en naar drijvend zonnepark Lingemeren, met K3Delta en coöperatie eCoBuren.

In oktober gingen we naar projecten in Limburg: het natuurrijke zonnepark Abdissenbosch en twee windparken van energiecoöperatie Zuidenwind, met een voedselbos en een patrijzenproject.

Raadpleging achterban over beleid zonnevelden

Natuur en Milieu Gelderland stimuleert de ontwikkeling van zon en wind op geschikte locaties en denkt mee over multifunctioneel ruimtegebruik. De laatste jaren is de ontwikkeling van zonnevelden in een stroomversnelling gekomen. Dat is positief vanwege de noodzaak om over te schakelen naar duurzame energiebronnen. Tegelijk nam de weerstand ertegen toe. In het Gelderse coalitieakkoord is nu zelfs opgenomen dat er regels zullen komen met als uitgangspunt: geen nieuwe zonnepanelen op goede landbouwgrond.

Om bij te dragen aan die beleidsvorming waren we betrokken bij een raadpleging in het netwerk van het Gelders Energieakkoord. Uit de bijna 100 reacties bleek groot draagvlak voor extra maatregelen om zon, conform de zonneladder, op voorkeurslocaties te stimuleren. Maar ook komt naar voren dat incidenteel, met lokaal maatwerk, zonnevelden op landbouwgrond mogelijk moeten zijn, bijvoorbeeld als het gronden in transitie betreft of als een zonneveld bijdraagt aan een efficiënter netwerkgebruik. Het is immers nu al moeilijk om de doelen voor duurzame energie te behalen.

De resultaten van de raadpleging zijn aan Provinciale Staten gepresenteerd en zullen hopelijk bijdragen aan een evenwichtig ruimtelijk beleid voor zonnevelden.

Loket Energie & Natuur

Wij zijn actief betrokken bij het loket Energie & Natuur van de koepel van Natuur en Milieufederaties. Gebruikmakend van Gelderse ervaring gaven we bijvoorbeeld advies over windenergie in relatie tot de omgang met weidevogels voor de Utrechtse gemeente Vijfheerenlanden. Ook namen we deel aan landelijke klankbordgroepen over meervoudig ruimtegebruik, omgevingskwaliteit en ecologie bij zonnevelden en schreven we samen met de Wageningen University & Research de position paper '*Verder met energieopwekking op land*'. Dit resulteerde in de toezegging van een kwaliteitsbudget voor wind- en zonprojecten. Ook werkt het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie nu met ons samen om aanbevelingen voor gemeenten op te stellen over natuurinclusiviteit in beleid en vergunningverlening.

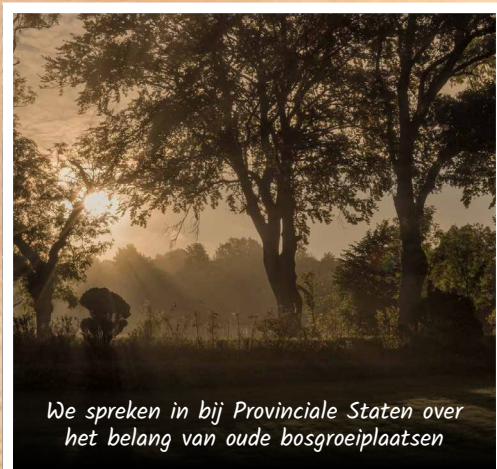

Warmte in de buurt

Voorjaar 2023 startten we met een aanpak gericht op buurtbegeleiders en bewonersinitiatieven op weg naar aardgasvrije wijken. Er is veel enthousiasme bij buurten om duurzame stappen te zetten, maar het zijn complexe processen. Met advies en ondersteuning krijgen de initiatiefnemers een steuntje in de rug. We werken toe naar collectieve maatregelen (of collectieve inkoop) in de wijk zoals isolatie, zonnepanelen en/of warmtepompen. Inmiddels begeleiden we een aquathermie-project in Enspijk voor verwarming van huizen vanuit de Linge en een bewonersinitiatief voor een warmtenet in twee Culemborgse wijken.

januari

februari

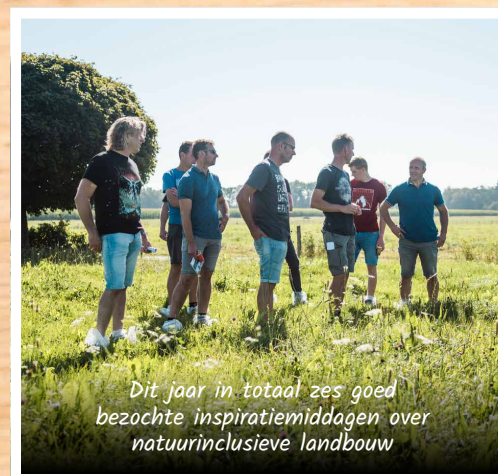
maart

juli

augustus

september

april

Met onze leden op de fiets langs een natuurinclusief boerenbedrijf en de Hogenek in Brummen

mei

Door heel Gelderland aandacht voor lokale voedselproducten in het Lange weekend van de korte keten

juni

Welke ruimtelijke keuzes kunnen we maken en wat betekent dat? Boeiende werksessie met onze leden

oktober

Kinderen ontdekken nachtinsecten tijdens de Nacht van de Nacht op de Gorsselse heide

november

Maar liefst 200 boeren kwamen naar de 1^e Gelderse Natuurinclusieve landbouw dag

december

Statenleden op bezoek in Loenen bij de zes Gelderse natuurorganisaties, met als thema 'Vitaal landelijk gebied Gelderland'

Platform Natuurinclusieve landbouw Gelderland

In 2023 waren 31 projecten in uitvoering. Steeds meer boeren nemen deel aan activiteiten omdat natuurinclusief onderdeel is van een duurzame toekomst.

We hebben ook veel discussie met partners en boeren over stagnerend overheidsbeleid, en over verdienmodellen die nog niet concreet beschikbaar zijn. Daarom zijn we dit jaar gestart met uitwerking van de Gelderse Biodiversiteitsmonitor.

Dit is een systematiek om te komen tot meer biodiversiteit en een klimaatbestendig landschap, in combinatie met perspectief voor

landbouw. De Gelderse biodiversiteitsmonitor kan door boeren worden gebruikt voor afspraken met afnemers en overheden. De ondernemers bekijken zelf welke stappen zij kunnen zetten voor de verschillende thema's. Zo is maatwerk per bedrijf mogelijk. De biodiversiteitsmonitor is ook interessant om in gebiedsprocessen afspraken te maken tussen overheid en grondeigenaren over het realiseren van gebiedsdoelen. Onze ambitie is dat de biodiversiteitsmonitor ook leidt tot beloning in de markt en voor maatschappelijke diensten.

Platform
Natuurinclusieve
landbouw Gelderland

Landbouw en voedsel

Wij werken als initiatiefnemer en inspirator aan een toekomst voor natuurinclusieve landbouw en duurzaam voedsel.

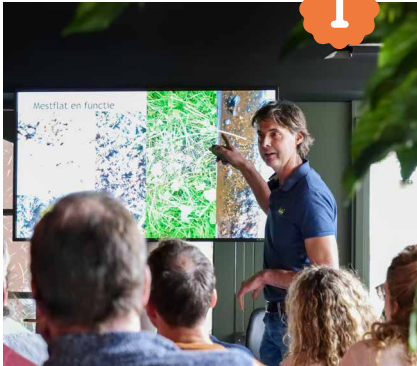
Inspiratieboeren: zoektocht met vallen en opstaan

Zes boeren delen als inspiratieboer van het platform Natuurinclusieve landbouw Gelderland hun zoektocht naar meer natuurinclusiviteit op hun bedrijf. Het aanstekelijk enthousiasme van deze boeren gaat samen met realisme en een ondernemende blik. We zijn blij met hun bereidheid hun ervaringen te delen, want dat is dé manier om anderen te inspireren, zorgpunten bespreekbaar te maken en kennis te delen. De inspiratieboeren stelden hun bedrijf ook open voor inspiratiemiddagen, die door in totaal 150 boeren bezocht werden. “De laatste jaren heb ik veel geleerd en gelezen, en als gangbaar bedrijf stappen gezet met vallen en opstaan,” vertelt **inspiratieboer Mathijs** op zijn melkveebedrijf in Harfsen. Hij was de gastheer tijdens de praktijkmiddag met als thema *Natuurinclusieve landbouw in cijfers*. “Wat ik heb geleerd, is dat de input, ofwel kunstmest, omlaag moet om het bodemleven en de natuur weer meer in haar kracht te zetten. Gewoon meer de natuur z'n werk laten doen op je bedrijf.”

Wil je ook geïnspireerd worden? Kijk dan op:
natuurinclusivelandbouw gelderland.nl/
inspiratiebedrijven

1

Eerste Gelderse natuurinclusieve landbouwdag

'Meer resultaat, minder druk' – het thema van de eerste Gelderse natuurinclusieve landbouwdag

beloofde nogal wat. In Aalten hadden we een levendig gesprek met 'de bank' en twee natuurinclusief ondernemende boerinnen. In werksessies gingen de aanwezige boeren en overige deelnemers in gesprek over bodem, water en klimaat, natuur en landschap, gewasbescherming en -natuurlijk- over verdienmodellen. Met 200 deelnemers was de dag een groot succes, waarbij we vooral ook hebben verkend wat er, nu al, wèl kan.

Voedselbossen

De 14 deelnemers aan onze cursus Voedselbosontwerp presenteerden in oktober hun ontwerpen voor in totaal maar liefst 27 hectare voedselbos. Tijdens de cursus brachten zij ligging, dominante windrichtingen, hoogteverschillen en bodem van hun eigen terrein in kaart, en bezochten zij verschillende bestaande voedselbossen. De achtergrond van de deelnemers was divers; gemotiveerde particulieren, één deelnemer met een landgoed, en drie agrariërs die onderzoeken of een voedselbos een waardevolle aanvulling is op hun bedrijf. Ze hebben gemeen dat ze bevlogen zijn en zich met passie inzetten voor natuur en biodiversiteit.

Minder voedselverspilling dankzij Gelderland van Morgen

Er is veel winst te halen voor duurzaamheid in de horeca als het lukt om minder voedsel te verspillen. Met 'Gelderland van Morgen' zijn meer dan 125 ondernemers en organisaties hiermee aan de slag gegaan. Eind 2023 was daardoor onder begeleiding van partner Greendish maar liefst 33.000 kilo minder voedsel verspild! Met ook meer aandacht voor plantaardige gerechten is daarnaast nog 364 ton CO₂-eq bespaard. Wegens succes is het programma verlengd tot juli 2024.

Boer & Buur met natuur

Dit landelijke project startte eind 2023 om samenwerkingen van boeren en burgers te ondersteunen die werken aan toekomstbestendige landbouw. In Gelderland gaan wij twee initiatieven ondersteunen: het lokale voedselnetwerk IJsselmarke (rond Voorst en Brummen) en het project Duurzame Graanteelt (Nijmegen / Berg en Dal). Dit project wordt gefinancierd door de Nationale Postcode Loterij.

Leefomgeving en participatie

We leveren een proactieve inbreng voor omgevingsbeleid. We richten ons op doelmatige bescherming en ontwikkeling van natuur en landschap en verbetering van biodiversiteit. Ook willen we de omgevingskwaliteit verbeteren voor lucht, water en bodem en met aandacht voor stilte en donkerte.

Het Groene Verkiezingsdebat

Vlak voor de Provinciale Verkiezingen in maart organiseerden we hét Groene Verkiezingsdebat van Gelderland, samen met onze collega-natuurorganisaties. Maar liefst veertien partijen gaven acte de présence. De volle tribune in de Rozet in Arnhem bewees dat de provinciale thema's - natuur, landschap, klimaat en landbouw - het dagelijks leven raken van veel Gelderlanders. Maar hoewel de verschillen tussen partijen soms best groot zijn, werd het debat niet heel scherp.

De partijen toonden grote eensgezindheid over het belang van natuur- en landschapsorganisaties om de doelen voor biodiversiteit en landschap te behalen. Toch staat de financiering, o.a. van Natuur en Milieu Gelderland, onder druk. Al erkende Peter Drenth, toenmalig gedeputeerde natuur en landbouw (CDA): "We hebben deze organisaties nodig, bijvoorbeeld voor de klompenpaden, de groene schoolpleinen en de natuurinclusieve landbouw." Ook de VVD noemde de organisaties 'superbelangrijk'. Van der Pluijm van PvdD plaatste een kanttekening. "Is dit een eerlijk verhaal van CDA en VVD? Gaan deze partijen na de verkiezingen doen wat ze beloven?" Die vraag is aan het eind van 2023 nog altijd niet beantwoord.

Op de bres voor oude bosgroeiplaatsen

Oude bosgroeiplaatsen zijn het beschermen waard! Maar wat zijn het? Het zijn gebiedjes die lange tijd ononderbroken als bos in gebruik zijn geweest. Vooral het feit dat de bodem al die tijd bosbodem is geweest, is waardevol, ook als de huidige bomen niet heel oud zijn. **Het gaat om vele kleine gebieden, in totaal ongeveer 2300 hectare buiten het Gelders Natuur Netwerk.** Toen in de Actualisatie van de Omgevingsverordening de beschermingsstatus minder sterk werd, hebben we een zienswijze ingediend en mondeling toegelicht bij Provinciale Staten. Ondanks een amendement heeft dit jammer genoeg niet geleid tot een aanpassing van het voorstel.

Papierindustrie verduurzamen

We hebben ons in 2023 sterk gemaakt voor verduurzaming van de papierindustrie. In Eerbeek maakten we bezwaar tegen uitbreiding van een logistiek centrum in een bestaand bos. Eind november ging er tot onze vreugde een streep door de plannen voor dit logistiek centrum. Dat betekent ook dat het Markervoortse bos voor Eerbeek behouden blijft.

Daarnaast hebben we **het forse grondwaterverbruik** onder de aandacht gebracht: hoewel dit werd gepresenteerd als een afname, is het feitelijk een toename. Helaas zijn de inpassingsplannen vastgesteld. Naar aanleiding van onze bijdrage wordt wel de onttrekking van grondwater beperkt.

In Renkum maakte papierfabriek Parenco een plan-MER met scenario's om grondwatergebruik tot bijna nul te reduceren en energie klimaatneutraal op te wekken. Echter, Parenco zelf zet vraagtekens bij de haalbaarheid ervan. Bovendien blijft er sprake van grote overlast voor omwonenden. Wij hebben in een reactie vragen gesteld bij de conclusies en realiteitswaarde van scenario's om te verduurzamen en blijven dit dossier ook in 2024 kritisch volgen.

Helpdesk: voorziet in behoefte van betrokken inwoners

Ook dit jaar konden inwoners van Gelderland bij ons terecht met vragen en zorgen over natuur, landschap en ruimtelijke ontwikkelingen in hun omgeving. Onze helpdesk voorziet overduidelijk in een behoefte van betrokken burgers die niet goed weten hoe en waar ze met hun zorgen en bezwaren terecht kunnen. Meestal kunnen we mensen naar wens adviseren over de te volgen route naar gemeente, ontwikkelaars of terreinbeherende organisatie.

Convenant Rhederhof

Na meer dan 20 jaar verschil van inzicht tussen ontwikkelaars en lokale belanghebbenden, is overeenstemming bereikt over herontwikkeling van de locatie op energieneutrale wijze en met ecologische inrichting van het terrein. **Natuur en Milieu Gelderland heeft de lokale bewoners van ecologisch advies voorzien.**

Onze vereniging

Voorzitter en bestuur

In april namen we afscheid van Dirk van Uitert, die acht jaar lang een gedreven voorzitter is geweest, en werd Margreet van Gastel benoemd als nieuwe voorzitter. Ook Hilde Engels trad toe tot het bestuur. Helaas heeft Anna-Lena Penninx haar bestuurslidmaatschap beëindigd. **Het bestuur kent daardoor een vacature, die we begin 2024 hopen in te vullen.**

Actief in de regio

In toenemende mate worden er regionale ambities vormgegeven en plannen gemaakt. Wij brengen de belangen en opgaven voor natuur, biodiversiteit, klimaat en zuinig omgaan met ruimte op tafel. Wij hebben bijgedragen aan de Gebieds-agenda Rivierenland, het Masterplan IJsselvallei en het netwerk in regio FoodValley.

Moeilijke tijden – korting op subsidie

Een aangekondigde forse korting op de subsidie vanuit de provincie legde een schaduw over het jaar 2023. Daarbij is extra ingewikkeld dat pas in de loop van 2024 definitief zal worden over welk bedrag het gaat.

Wij voelen ons enorm gesteund door de ruim honderd steunbrieven die we vanuit ons professionele netwerk mochten ontvangen. Daarin komt onze meerwaarde op diverse manieren naar voren. We blijven ons samen met onze leden inzetten voor een mooi en duurzaam Gelderland. Uitdaging daarbij is om de toegevoegde waarde van onze inzet op verbinding en bijdragen aan constructieve oplossingen nog meer zichtbaar te maken om te laten zien waarom ons werk goed is voor Gelderland!

Hoe werken wij?

Wij zetten ons proactief en uitnodigend in ter verbetering van natuur, landschap en milieu in Gelderland. Wij werken 'tussen staat en straat': wij slaan een brug tussen beleid en praktijk.

Dat doen we:

- 1 door te agenderen en aan te jagen voor beleid, uitvoering en ambities*
- 2 als maatschappelijk partner voor samenwerking en realisatiekracht*
- 3 door belangen van natuur, landschap en leefomgeving te behartigen in ruimtelijk beleid.*

Nieuwe lidorganisaties

Maar liefst **vier nieuwe lokale organisaties** sloten zich dit jaar bij ons aan. Alleen al uit de namen spreekt inzet en liefde voor ons mooie Gelderland!

Welkom: stichtingen Behoud Veluwsch Landschap, Leefbaar Buitengebied Gelderland, Omgevingsbelangen Winterswijk en Het Anker. Daarnaast waren er aan het eind van het jaar nog drie openstaande lidmaatschapsverzoeken. Samen voor een mooi en duurzaam Gelderland!

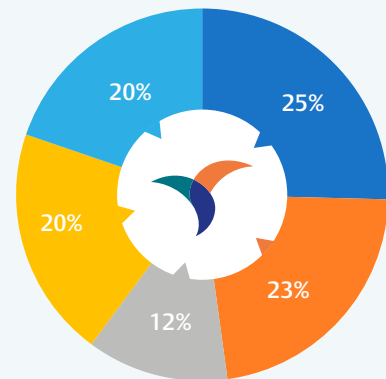
Activiteitenfonds

Een mooi en duurzaam Gelderland maken we samen. In 2023 startten we daarom met een fonds om lokale duurzame initiatieven te stimuleren. Dit Activiteitenfonds Lokale duurzame initiatieven Natuur en Milieu Gelderland is bedoeld voor lokale projecten in Gelderland die aansluiten bij één van onze thema's.

Leden en lidorganisaties kunnen maximaal 500 euro per initiatief aanvragen. Het bestuur beoordeelt de aanvragen tijdens de bestuursvergaderingen. De eerste bijdragen zijn toegekend: voor het initiatief Levend Land Goed van stichting Hogenenk in Brummen en een krokusactie van Milieu- en Natuurvereniging 't Groentje in Wezep. We kijken uit naar de resultaten!

Inkomsten

- Budgetsubsidie overheden
- Projectsubsidie overheden
- Contributies en donaties
- NPL en NMF samenwerking
- Optrachten

In de figuur zijn de baten in 2022 opgenomen. Tijdens de productie van dit jaarbericht zijn de cijfers over 2023 nog niet bekend. Deze worden gepubliceerd in ons formele jaarverslag 2023.

De Natuur en Milieufederaties ontvangen jaarlijks een bijdrage van de Postcode Loterij. Wij bedanken alle mensen die meedoen met de Postcode Loterij.

Team

Petra Souwerbren, *directeur*
Evelien Pleiter, *office manager*
Hananja van Marle, *controller en hoofd bedrijfsvoering*
Alex de Meijer, *energie en water*
Diederik Hoefsmit, *energie en circulair (tot augustus '23)*
Jiska van Vliet, *natuur en landbouw*
Ellen van Reesch, *(interim) natuur en landbouw*
Maarten Witberg, *ruimte en gebiedsontwikkeling*
Sjoerd Doggen, *omgevingsplannen en natuur*
Welmoed Rijpkema, *programma natuurinclusieve landbouw*
Ingrid Kerkvliet, *projecten voedsel en gezonde leefomgeving*
Nienke Aangenendt, *projecten, Nacht van de Nacht*
Els Sytsma, *communicatie*
Anouk Klinkers, *communicatie*

Onze flexibele schil

Maarten Baneke, *juridische zaken*
Gert-Jan te Gronde, *coördinator Platform Natuurinclusieve landbouw Gelderland*
Monique Nieuwenhuis, *communicatie Platform Natuurinclusieve landbouw Gelderland*
Babette van Rietschote, *communicatie*
Kristel Kleinhesselink, *interim communicatie en projecten*
Rochus Kingmans, *Platform Natuurinclusieve landbouw Gelderland*
Jan Janse, *coördinator Aanvalsplan landschap (tot mei '23)*
Vanessa Mommers, *interim omgevingsbeleid en intervisiecoach*
Bernhard Oosting, *convenant Rhederhof*

Bestuur

Margreet van Gastel, Yvonne Kleefkens, Hilde Engels en Ardi Dortmans

Wij zetten ons in voor een mooi en duurzaam Gelderland!

Meedoen?
WORD OOK LID

Natuur en Milieu Gelderland

Oude Kraan 72
6811 LL Arnhem
natuurenmilieugelderland.nl
info@natuurenmilieugelderland.nl

IBAN NL89 TRIO 0338 6290 25
iDeal natuurenmilieugelderland.nl/donenen

Jaargang 14 - Nr. 1 januari 2024

Fotografie Natuur en Milieu Gelderland, Kees Beekmans, André Kaminski, Joyce Kuster, Dirk van Schie, Pixabay, iStock, Adobe stock, privécollecties